A

בס"ד
Intro
Today we will בע"ה learn דף יח of מס' תענית
Some of the topics we will learn about include the following:

The minor holidays decreed by מגילת תענית

When fasting is forbidden on the days mentioned in מגילת תענית, and before and after those days.

A

The MINOR holidays decreed by מגילת תענית

When fasting is forbidden...

ON the days mentioned in מגילת תענית,

BEFORE & AFTER those days

B

The reasons why these days are considered minor holidays

Fasting on Rosh Chodesh, Chanuka, and Purim

B

WHY these days are considered minor holidays?

Fasting on
ראש חודש
חנוכה
פורים

C

Some of the key terms and concepts we will learn about include:
הלכה כסתם משנה - The law follows the anonymous opinion in a Mishnah. A Mishna that discusses a topic and only offers one opinion without identifying the Tanna, the Halacha follows that opinion.

Purim is generally celebrated on the 14th of Adar by people in non-walled cities, and on the 15th of Adar for people in walled cities. There are certain circumstances that allow for early readings of the Megilla on the 11th, 12th, or 13th.

C

הלכה
כסתם משנה

Readings the מגילה on the 11th, 12th, or 13th

1 So let's review...

The Gemara towards the end of the previous Daf begins to explain the following part of the Mishnah:
כל הכתוב במגילת תענית דלא למספד
לפניו אסור לאחריו מותר
Whatever minor festivals were recorded in מגילת תענית as days when eulogies are forbidden, it is forbidden the day before as well, but permitted on the day after.
רבי יוסי אומר לפניו ולאחריו אסור
ר' יוסי says it's forbidden both the day before and after.
דלא להתענאה
לפניו ולאחריו מותר
Where מגילת תענית says fasting on a certain day is forbidden, fasting the day before or after is permitted.
ר' יוסי אומר לפניו אסור לאחריו מותר
ר' יוסי says it's forbidden to fast the day before but it is permitted the day after.

1

2 The Gemara goes on to cite passages from מגילת תענית, and comments on them:
אלין יומיא דלא להתענאה בהון
These are the days on which we may not fast,
ומקצתהון דלא למיספד בהון
And on some of them we may not eulogize as well.
מריש ירחא דניסן ועד תמניא ביה
איתוקם תמידא
דלא למיספד בהון
From Rosh Chodesh Nisan until the 8th of Nisan there was a debate over the daily Korban Tamid, and the Chachamim prevailed over the Tzedokim. Therefore, we may not eulogize - and of course not fast during this time.
מתמניא ביה עד סוף מועדא
איתותב חגא דשבועיא
דלא למיספד בהון
From the eighth of Nisan until the end of Pesach, there was a debate over when Shavuos should be, and the Chachamim prevailed over the Baitusim. Therefore, we may not eulogize or fast during this time.

The Gemara explains the need to mention Rosh Chodesh and the last day of Pesach in מגילת תענית;
Since the days before and after are generally מותר בהספד ותענית,
because, Rosh Chodesh and Pesach is a Yom Tov מן התורה,
ודאורייתא לא בעי חיזוק
And does not need to be strengthened.
Whereas, the days before and after those days listed in מגילת תענית, are also אסור בהספד ותענית, since they are only a Yom Tov מדרבנן,
ודברי סופרים צריכין חיזוק
And Rabbinic decrees need to be strengthened.

Therefore, Rosh Chodesh Nissan IS mentioned there,
לאסור יום שלפניו, to forbid the day before -
And the end of Pesach is mentioned
לאסור יום שלאחריו, to forbid the day after.

2

3 The Gemara asks that if we are following רבי יוסי that
כל הכתוב במגילת תענית דלא למספד
לפניו ולאחריו אסור
Then, we don't need ראש חודש ניסן to teach us לאסור יום שלפניו,
because כ"ט אדר is already אסור as the יום שלאחריו of כ"ח אדר,
which is itself a Yom Tov of מגילת תענית?
There was a גזירה against תורה מילה שבת which was nullified on
כ"ח אדר.

4 There are two answers:
אמר אביי לא נצרכה אלא
לחודש מעובר
We need ראש חודש ניסן לאסור יום שלפניו, when Adar is a חודש מלא,
and יום שלפניו is ל' אדר, which is not the יום שלאחריו of כ"ח אדר.

5 רב אשי אמר אפילו תימא לחודש חסר
כל שלאחריו
בתענית אסור בהספד מותר
Generally, when the Yom Tov itself is
אסור בתענית ובהספד,
The יום שלאחריו is only
אסור בתענית ומותר בהספד
Therefore, כ"ח אדר would only make its
יום שלאחריו כ"ט אדר
אסור בתענית ומותר בהספד
However,
וזה הואיל ומוטל בין שני ימים טובים
עשאוהו כיו"ט עצמו
ואפילו בהספד נמי אסור
Since כ"ט אדר is also the יום שלפניו of ראש חודש ניסן it is אסור
בתענית ובהספד.
==========

6 The Gemara continues to analyze the Beraisa of מגילת תענית, and points out:
The 8th of Nisan is אסור בהספד as part of the period from Rosh Chodesh Nisan until the 8th of Nisan - AND as part of the period from the eighth of Nisan until the end of Pesach
The Gemara explains:
דאילו מקלע מילתא ובטליניה לשבעה
If, at the beginning of Nissan, a צרה occurred that called for תענית ציבור and we would override the מגילת תענית – and as Rashi explains, the Issur of the entire period becomes בטל - the 8th of Nissan would remain אסור because of its also being part of the second period.

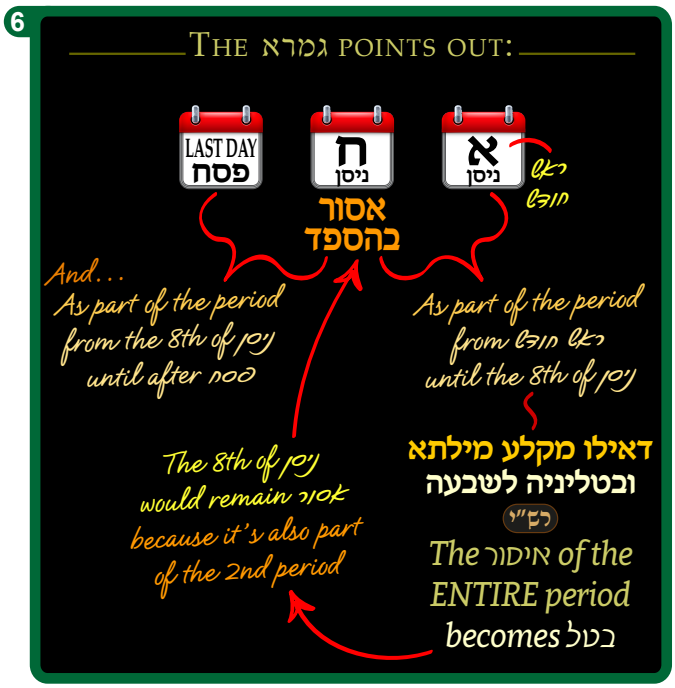

7 The same idea would apply to כ"ט אדר, which is the יום שלאחריו of כ"ח אדר. If כ"ח אדר was overridden for some reason, כ"ט אדר would remain אסור as the יום שלפניו of ראש חודש ניסן.
==========

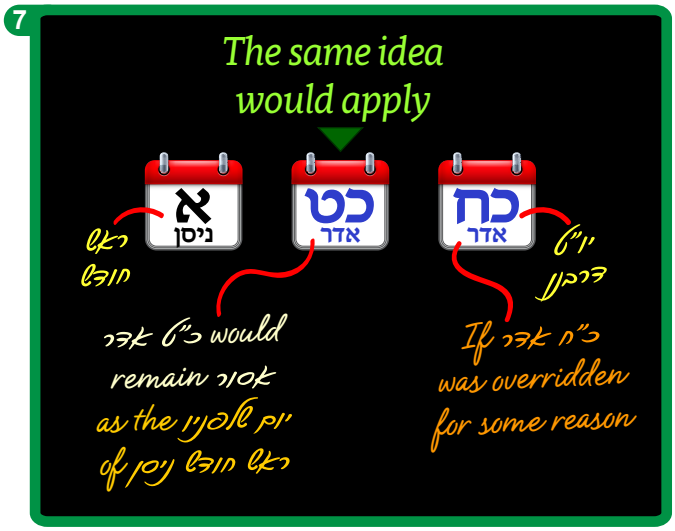

8 The Gemara next elaborates and says that regarding לפניו ולאחריו there is actually a 3-way Machlokes:
In the Mishnah we learned that regarding those days דלא למיספד בהון;
The Tanna Kamma – which is רבי מאיר - holds;
לפניו אסור לאחריו מותר
רבי יוסי אומר לפניו ולאחריו אסור
And the Gemara here introduces רבן שמעון בן גמליאל who holds לפניו ולאחריו מותר

9 The Gemara cites a Mishnah regarding Megillah to possibly support רבן שמעון בן גמליאל:
The מגילה is read in non-walled cities on י"ד, the 14th, and in walled cities on ט"ו, the 15th of Adar. Each city, on its day of Purim is אסור בתענית ובהספד because the Posuk in the Megillah calls it יום משתה ושמחה, a day of feasting and joy.
The מגילת תענית, by stating
יום ארבעה עשר בו ויום חמשה עשר בו
יומי פוריא אינון דלא למיספד בהון
Is adding
לאסור את של זה בזה ואת של זה בזה
These days are אסור even in the city which is not reading the Megillah that day.
Now, there is another Halachah of
בני הכפרים מקדימין ליום הכניסה
The villagers who would read on the 14th but have no Minyan, may come in to the city and read the Megillah on the preceding Monday or Thursday – which would be the 11th, 12th, or 13th of Adar.
Regarding these earlier days the Mishnah in מסכת מגילה states;
מותרין בהספד ותענית
Apparently, the Mishnah must be referring to the 11th because the 12th and 13th are themselves Yomim Tovim of מגילת תענית and אסורין בהספד ותענית?
The 13th is יום ניקנור - and the 12th is יום טוריינוס.
Now, why is the 11th not אסור as the יום שלפניו of the 12th יום טוריינוס? It must be that this Mishnah holds like רבן שמעון בן גמליאל that מותר לפניו ולאחריו?

10 The Gemara rejects this proof:
The 11th and even the 12th are מותר, because,
יום טוריינוס גופיה בטולי בטלוהו, that day itself was abolished as a minor holiday, because on that day נהרגו בו שמעיה ואחיה אחיו, Shemaya and his brother Achya were killed. Therefore, fasting is permitted on the 12th and certainly on the 11th.
The Gemara adds, the 12th is not אסור as the יום שלפניו of the 13th יום ניקנור, because
השתא איהו גופיה בטלוהו
משום יום ניקנור ניקום ונגזר
Since יום טוריינוס was abolished because of the tragedy that happened on that day, we do not prohibit fasting because it's the day before יום ניקנור either.
==========

11 The Gemara continues with the Mishnah:
אין גוזרין תענית על הצבור
בראשי חדשים בחנוכה ובפורים
We may not decree a fast on the community for Rosh Chodesh, Chanukah, or Purim.
ואם התחילו אין מפסיקין דברי רבן גמליאל
However, if a series of fasts had already started, it is not interrupted if one of these days falls out during the set, and we fast on those days.
וכמה הויא התחלה
רב אחא אמר שלש
רבי אסי אמר באחת
It is a Machlokes whether we must be into the series with one or three fasts in order to continue and fast בראשי חדשים בחנוכה ובפורים.

The Mishnah continues;
אמר רבי מאיר
אף על פי שאמר רבן גמליאל אין מפסיקין
מודה היה שאין משלימין
However, says רבי מאיר, even רבן גמליאל who said that we do not interrupt, agrees that the fast is not completed into the evening. As Rashi explains;
שאין משלימין להתענות כל היום
אלא אוכלין סמוך לערב
They eat a bit before the evening

The Gemara cites רב יהודה אמר who says;
אבל חכמים אומרים מתענה ומשלים
The חכמים disagree with Rebbe Meir and say that we do complete the fasts even on those days. מר זוטרא in the name of רב הונא said the Halacha is מתענה ומשלים.

12 הדרן עלך סדר תעניות כיצד
We have B"H completed the second Perek of Masechta Taanis, and will begin the third Perek סדר תעניות אלו in the next Shiur B'ezras Hashem.